ΣΑΒΒΑΤΟ 7 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2026

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΓΛ: ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Θέμα Α

Η συγγραφέας αναφέρεται στην κρίση της οικογένειας σήμερα. Συγκεκριμένα, εκθέτει την αλλαγή στη δομή και τη σύστασή της εξαιτίας των πολυεπίπεδων αλλαγών της εποχής. Από πατριαρχική μεταβλήθηκε σε πυρηνική, για να κληθεί ξανά σήμερα να αλλάξει μορφή, εξαιτίας της αποδόμησής της. Τονίζει, ακόμη, ότι η ασάφεια στον ρόλο των γονιών προκαλείται από τις παγκόσμιες, πολυπρισματικές αλλαγές της εποχής. Τέλος, επισημαίνει ότι η οικογένεια καλείται να αντιμετωπίσει την συνθετότητα, τις διαπροσωπικές και κοινωνικές δυσκολίες, τις αντιφάσεις και τις συγκρούσεις του σύγχρονου κόσμου. (λέξεις 81)

Θέμα Β

Β1.

1. Λ
2. Σ
3. Λ
4. Λ
5. Σ

Β2.α. Στις δύο τελευταίες παραγράφους του κείμενου 1 μπορεί κανείς να εντοπίσει ασύνδετο σχήμα και μεταφορική χρήση της γλώσσας.

- Το **ασύνδετο σχήμα** εντοπίζεται στο σημείο: «Η σύγχρονη οικογένεια έχει να αναδείξει τις εσωτερικές δυνάμεις της, να κατανοήσει την σύγχρονη πολυπλοκότητα της εποχής μας, να προετοιμασθεί για την αντιμετώπιση των δυσκολιών που υφίσταται…». Με το ασύνδετο σχήμα ο συγγραφέας πυκνώνει τις ενέργειες στις οποίες οφείλει να προβεί η οικογένεια σήμερα προκειμένου να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες της σύγχρονης εποχής. Επιπλέον, προσδίδεται έμφαση στο ότι η οικογένεια οφείλει να κινητοποιηθεί. Ο λόγος διαμορφώνεται απλός και κατανοητός.

- **Μεταφορικός λόγος** εντοπίζεται για παράδειγμα στο σημείο: «…έχει να αντλήσει από τα αποθέματα αγάπης και του έρωτα…». Με τη μεταφορά αυτή ο συγγραφέας εννοεί ότι η αγάπη και ο έρωτας ανάμεσα στους γονείς είναι εκείνα τα συναισθήματα που χρειάζονται για να αποφασίσουν να δημιουργήσουν οικογένεια και να απολαύσουν τη συνέχειά της στη ζωή. Με τον μεταφορικό λόγο επικεντρώνεται το ενδιαφέρον του αναγνώστη στους εκφραστικούς τρόπους με τους οποίους μεταδίδεται το μήνυμα, αφού προκαλεί στον αναγνώστη αισθητική συγκίνηση και τέρψη ενεργοποιώντας τον συναισθηματικά και ευαισθητοποιώντας τον ταυτόχρονα πάνω στο θέμα. Σε αυτό συμβάλλει και το γεγονός ότι με τη χρήση μεταφορών ο συγγραφέας αποκαλύπτει την υποκειμενική του στάση πάνω στο θέμα, αλλά και ενεργοποιεί προσωπικά βιώματα και συνειρμούς

στον αναγνώστη. Τέλος, ο μεταφορικός λόγος απλοποιεί τα δυσνόητα νοήματα και τα καθιστά πιο κατανοητά.

[Οι μαθητές θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν και την ***προσωποποίηση***: *«Καλείται να στρέψει, με βαθύτατη τρυφερότητα, … να αναδείξει τον πυρήνα της.»*

Β2.β. Οι λέξεις «όμως», «καθώς», «ταυτόχρονα» είναι **διαρθρωτικές λέξεις** που εξασφαλίζουν τη συνοχή και την αλληλουχία του κειμένου. Το «όμως» εξασφαλίζει την ομαλή μετάβαση από την τρίτη στην τέταρτη παράγραφο του κειμένου. Το «καθώς» και το «ταυτόχρονα» συνδέουν λογικά τα επιχειρήματα του κειμένου.

όμως: αντίθεση
καθώς: αιτιολόγηση
ταυτόχρονα: προσθήκη

Β3. Το κείμενο 2 είναι είναι άρθρο ενημερωτικού χαρακτήρα (επιλογή α). Αυτό επιβεβαιώνεται από:

- τη χρήση των **αποτελεσμάτων – στατιστικών στοιχείων της έρευνας** της MRS Hellas (ενδεικτικά αναφέρεται το σημείο «οι συμμετέχοντες απαντούν πρώτα … οι λοιποί συγγενείς (41,9%).»), στοιχεία που προσδίδουν στο κείμενο εγκυρότητα, αξιοπιστία και αποδεικτική ισχύ. Με τα στατιστικά στοιχεία ο συγγραφέας τεκμηριώνει τη θέση του, ότι η οικογένεια είναι ο θεσμός που παραμένει σταθερός σε έναν διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο. Επίσης, με τη χρήση τους επικαλείται τη λογική του αναγνώστη, ενώ παράλληλα ενισχύεται η πειστικότητα του κειμένου. Ακόμη, τα στατιστικά στοιχεία εξασφαλίζουν αντικειμενικότητα, ενώ το ύφος διαμορφώνεται επίσημο και σοβαρό. Τέλος, ο φορέας της συγκεκριμένης έρευνας δηλώνεται, είναι επίσημος και αξιόπιστος, για αυτό προσδίδεται στον λόγο επιστημονική αρτιότητα.

- τη χρήση **αυθεντίας** («ως Διευθυντή Περιεχομένου της διαΝΕΟσις , ο κ. Θοδωρής Γεωργακόπουλος, … 1,4 παιδιά».). Στο κείμενο αξιοποιούνται αυτούσια τα λόγια του κ. Θοδωρή Γεωργακόπουλου, ο οποίος είναι διευθυντής του Περιεχομένου της μη κυβερνητικής οργάνωσης διαΝΕΟσις, άρα και ειδικός πάνω στο θέμα. Η ταυτότητα του κ. Γεωργακόπουλου προσδίδει στον λόγο πειστικότητα, εγκυρότητα και αξιοπιστία, καθώς και επιστημονική αρτιότητα. Παράλληλα, μέσα από την αυθεντία ο αρθρογράφος συμπληρώνει την τεκμηρίωση του θέματος του κειμένου, που είναι το πώς αντιμετωπίζουν οι Έλληνες τον θεσμό της οικογένειας σήμερα, αντιπαραβάλλοντας τη θετική στάση των Ελλήνων απέναντι στην οικογένεια με τον χαμηλό δείκτη γονιμότητας.

- Τη χρήση **γ΄ ρηματικού προσώπου** («έχει εξελιχθεί», «παραμένει», «απαντούν») ο κειμενογράφος προσεγγίζει το θέμα με αντικειμενικότητα, ενώ αναφέρει γενικώς αποδεκτές θέσεις. Ειδικότερα, πίσω από το γ΄ πρόσωπο εννοούνται είτε οι Έλληνες που συμμετείχαν στην έρευνα και εκπροσωπούν το σύνολο των Ελλήνων («απαντούν»), είτε ο Θοδωρής Γεωργακόπουλος («εξήγησε»), είτε οι συνολικότερες κοινωνικές συνθήκες («έχει εξελιχθεί») που επηρεάζουν την οικογένεια σήμερα. Το γ΄ πρόσωπο προσδίδει στον λόγο εγκυρότητα, ενώ το ύφος διαμορφώνεται σοβαρό, επίσημο και ουδέτερο.

Με τους παραπάνω κειμενικούς δείκτες επιβεβαιώνεται ο ενημερωτικός χαρακτήρας του άρθρου.

[Οι μαθητές θα μπορούσαν επιπλέον να αξιοποιήσουν την κυριολεκτική χρήση της γλώσσας.]

Γ.

Το παραδοσιακό τραγούδι αφηγείται την συναισθηματική μεταστροφή μιας μάνας. Η μάνα αυτή παρουσιάζεται να είναι τρελή και χωρίς υπομονή να μεγαλώσει τον γιο της. Χωρίς κανέναν ενδοιασμό, χωρίς κανέναν πόνο, με σκληρότητα αποφάσισε να τον πετάξει στο ρέμα. Ευτυχώς, καθώς πήγαινε στο ρέμα με το παιδί της στην ποδιά, συνάντησε μια πέρδικα, η οποία θυμώσε με την αναλγησία της μάνας. Ο λαϊκός ποιητής **προσωποποιεί** την πέρδικα *(Μια πέρδικα της απαντά/ μια πέρδικα της λέγει)* δίνοντάς της ανθρώπινη φωνή. Η πέρδικα σε **ευθύ λόγο** *(Μωρή σκύλα…ρεματίσεις.»)* απευθύνεται απαξιωτικά στη μάνα αποκαλώντας την «σκύλα», «άνομη» και «μαριολεμένη», ενώ αντιπαραβάλλει **(αντίθεση)** τον εαυτό της που πασχίζει να μεγαλώσει δεκαοχτώ πουλιά με εκείνη που θέλει να πνίξει τον «χρυσόν» της γιο. Η αυστηρότητα της πέρδικας δημιούργησε ενοχές στη μάνα, την έκανε να συνειδητοποιήσει το λάθος της και να καταλάβει πόσο παράλογη ήταν η αντίδρασή της. Μετανοιωμένη πια γυρνάει με τον γιο της στο σπίτι. Τρυφερά πλέον τον αποκαλεί «Γιε μου» και σε **β΄ πρόσωπο** *(γίνεις, σκοτώσεις)* τον παροτρύνει, όταν γίνει κυνηγός και παλικάρι, να μην σκοτώσει ποτέ πέρδικα, γιατί αυτή πρέπει να θεωρεί η μάνα του, αφού τον έσωσε από τον πνιγμό. Μετά τα λόγια της πέρδικας ένιωθε τον εαυτό της μητριά για τον μονάκριβο γιο της. Η μάνα παραδέχτηκε το σφάλμα της, αλλά και τη σοφία της πέρδικας. (204 λέξεις)
[Ο μαθητής μπορεί ελεύθερα και δημιουργικά να εκφράσει τα συναισθήματά του για τη συμπεριφορά της μάνας απέναντι στον γιο της].

Δ.

Μία αδιαπραγμάτευτη και σταθερή αξία: η οικογένεια!

Η Παγκόσμια Ημέρα Οικογένειας δίνει το έναυσμα να προβληματιστεί το σύνολο της κοινωνίας για τη θέση της οικογένειας στις σύγχρονες ιδιαίτερα σύνθετες κοινωνίες. Βάλλεται από τις πολυεπίπεδες κοινωνικές και πολιτισμικές αλλαγές και καλείται να αντιμετωπίσει δυσκολίες, ανακατατάξεις, αποδομήσεις σε όλα τα επίπεδα. Παρόλα αυτά παραμένει σταθερή και αδιαπραγμάτευτη η αξία της, αξία που οφείλει το σύνολο της κοινωνίας να αναγνωρίζει, αλλά και να υπερασπίζεται.

Ζητούμενο 1: η αξία της οικογένειας στον σύγχρονο κόσμο

- **Πληροφορίες κειμένων:**
  - Αναπτύσσει ανθεκτικότητα μπροστά σε κάθε κρίση
  - Αποτελεί διαχρονική αξία
  - Μετουσιώνεται σε εργαστήρι ζωής
  - Αναδεικνύει τις εσωτερικές της δυνάμεις
  - Κατανοεί την πολυπλοκότητα της εποχής
  - Υπερβαίνει τις δυσκολίες
  - Παλεύει να υπερβεί τις δυσκολίες της εποχής
  - Να κατανοήσει αντιφάσεις και συγκρούσεις
  - Οι γονείς το βιώνουν ανεξάντλητο ταξίδι χαράς και βαθιά ευγνωμοσύνη
  - Παραμένει σταθερή απέναντι στις αλλαγές των καιρών

- **Σε υλικό – πρακτικό επίπεδο:** καλύπτει τις βασικές ανάγκες για την επιβίωση των μελών της (τροφή, στέγη, ένδυση)

- **Σε συναισθηματικό – ηθικό επίπεδο:** προσφέρει στοργή, αγάπη, τρυφερότητα και προστασία, δημιουργεί αισθήματα ασφάλειας, γαλήνης και ηρεμίας στα μέλη της, δίνει αυτοπεποίθηση στο παιδί που μαθαίνει να μη φοβάται, μεταλαμπαδεύει στους νέους αρχές, αξίες και ιδανικά (αγάπη, ελευθερία ,αλήθεια), προσφέρει ηθικά πρότυπα.

ΑΡΕΤΟΛΑΜΟ
Δάφνη - Άγ. Δημήτριος

- **Σε διδακτικό – πνευματικό επίπεδο:** Μέσα στην οικογένεια διδάσκεται το παιδί τη γλώσσα, οι γονείς μέσα από τον διάλογο καλλιεργούν την κρίση και την αντίληψη του παιδιού, η οικογένεια φροντίζει για την εκπαίδευση των νεαρότερων μελών της.

- **Σε κοινωνικό επίπεδο:** προετοιμάζει κατάλληλα το νεαρό άτομο, ώστε να γίνει υπεύθυνο και ενεργό μέλος της κοινωνίας με κοινωνική συνείδηση, του μαθαίνει να σέβεται το συνάνθρωπό του και να συμπεριφέρεται σωστά, να συνεργάζεται και να λειτουργεί ομαδικά, βοηθά το νεαρό άτομο στον επαγγελματικό προσανατολισμό, επιτυγχάνεται η ομαλή κοινωνικοποίησή του.

- **Σε πολιτισμικό επίπεδο:** Αποτελεί τον θεματοφύλακα της παράδοσης, στους κόλπους της τηρούνται τα ήθη και τα έθιμα του τόπου και διαμορφώνουν τα νεαρά μέλη εθνική συνείδηση, ενώ φροντίζει για την ευρύτερη καλλιέργεια των παιδιών της, την επαφή με την τέχνη, το βιβλίο και τα αγαθά του υψηλού πολιτισμού μέσα από τις ψυχαγωγικές επιλογές.

Ζητούμενο 2: τρόποι με τους οποίους θα μπορούσατε εσείς από την πλευρά σας ως τα νεότερα μέλη της οικογένειας να συμβάλετε στην υγιή λειτουργία της.

- Να συμμετέχουμε ενεργά στον καταμερισμό των οικογενειακών υποχρεώσεων.
- Να είμαστε ανοιχτοί στον διάλογο με τους γονείς μας, να μην αντιδράμε χωρίς λόγο, να ακούμε όσα έχουν να μας πουν, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι πρέπει να υπακούμε στις εντολές τους.
- Να αντιτασσόμαστε σε όσα μας βρίσκουν ασύμφωνους ώριμα, με επιχειρήματα και με εμπεριστατωμένη άποψη.
- Να φροντίζουμε για τις υγιείς μεταξύ μας σχέσεις, δείχνοντας σεβασμό, κατανόηση, εκτίμηση και ευγνωμοσύνη στην προσφορά των γονιών μας απέναντί μας
- Να διεκδικούμε ουσιαστική επικοινωνία, εκφράζοντας τα συναισθήματα και τις σκέψεις μας με ειλικρίνεια.
- Να αφιερώνουμε χρόνο στις οικογενειακές σχέσεις.
- Να είμαστε απέναντι στους γονείς και στα αδέλφια μας υποστηρικτικοί, αλληλέγγυοι και τρυφεροί.

Καταλήγοντας, αποτελεί κοινή παραδοχή ότι η οικογένεια αποτελεί τη μόνη σταθερή μεταβλητή στον σύγχρονο κόσμο που αλλάζει με ιλιγγιώδη ταχύτητα. Μπορεί να μεταβάλλεται κι αυτή και να υφίσταται κρίση εξαιτίας των προκλήσεων των καιρών, αλλά ποτέ δε χάνει την αξία της, τον ουσιαστικό της ρόλο, να προσφέρει απλόχερα αίσθημα ασφάλειας και θαλπωρή στα μέλη της. Ο θεσμός της οικογένειας μας χρειάζεται όλους, παιδιά, γονείς και κρατική αρωγή!

ΑΡΕΙΤΟΛΜΟ
Δάφνη - Άγ. Δημήτριος